

1. UVOD

Danas je nacionalna politika takva da deca sa smetnjama u razvoju treba da imaju priliku da se školuju zajedno sa svojim vršnjacima u redovnim školama. Stoga, svi zaposleni u vaspitno-obrazovnim ustanovama uče kako da izađu u susret raznolikosti potreba dece sa kojom rade. Rani uzrast je ključan za učenje, pogotovo za decu sa posebnim obrazovnim potrebama. Za decu sa poteškoćama iz spektra autizma, rana intervencija, uz odgovarajući način podučavanja i vođenja, pomaže detetu da razvije veoma važne socijalne, komunikativne veštine i veštine igranja koje će obezbediti bazu za dalje učenje. Problemi u ponašanju mogu da budu ublaženi dok su deca još uvek mala. Iako to ne garantuje da tokom vremena neće biti daljih poteškoća, obezbeđuje deci i njihovoj porodici dobar početak i pomaže u izgradnji samopouzdanja.

Svako dete ima pravo i potrebu da pohađa vrtić. Uključenje u redovan vrtić može biti prirodno podsticajno za decu sa pervazivnim razvojnim poremećajima, za njegovu socijalizaciju, razvoj govora, odnosno za opšti razvoj deteta. Treba imati u vidu da je veoma važno da redovni vrtići imaju na raspolaganju stručnjake koji rade sa ovom decom po svim principima inkluzije.

U svim konvencijama i deklaracijama o pravima deteta u delu koji se odnosi na decu sa poteškoćama u razvoju, postoji zajednički stav koji glasi: dete sa razvojnim teškoćama je dete sa posebnim potrebama, a dete sa posebnim potrebama je dete.

Naša zemlja je od 1989. god. potpisnik Konvencije o pravima deteta Ujedinjenih Nacija u kojoj je naglašeno da mentalno ili fizički nesposobno dete treba da uživa pun i kvalitetan život u uslovima koji obezbeđuju dostojanstvo, unapređuju samopouzdanje, i olakšavaju njegovo aktivno učešće u zajednici.

Shodno tome, za decu predškolskog uzrasta, porodica i vrtić su najprirodniji ambijenti za podsticanje svih aspekata razvoja.

Postavljanje dijagnoze, nerazumevanje okoline, malo stručnjaka i specijalizovanih institucija, samo su neki od problema osoba sa autizmom i njihovih porodica. Na Međunarodni dan osoba s autizmom lekari upozoravaju da ta bolest poprima razmere epidemije. Zbog rasta broja mališana s autizmom, tu bolest nazivaju tragedijom dece 21. veka.

Svetska statistika kaže da u svetu osobe s autizmom čine jedan odsto populacije. Poznato je da ih samo u Evropi živi oko pet miliona s tom bolešću. U Srbiji nema preciznih podataka, ali se pretpostavlja da ih je oko tri hiljade.

Nova statistika američkog Centra za kontrolu bolesti i prevenciju, kaže da se autizam najčešće javlja kod dečaka, belaca. Svaki 54. dečak ga pokazuje dok se kod svake 252. devojčice može dijagnostikovati ovaj poremećaj.

Raniji podaci su govorili da se autizam javlja, u proseku, kod svakog 110. deteta a novim podacima se pripisuje i činjenica da je autizam danas manje tabu tema nego ranije.

Takođe bolje skrining metode ali i jasnija dijagnostika pomogli su da se ovaj poremećaj lakše uoči i pravovremeno pomogne deci i njihovim porodicama. U celom svetu Dan autizma se obeležava 2. aprila.